Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deseti senat)

z dne 9. novembra 2023*

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav – Direktiva 2008/115/ES – Člen 3, točka 2 – Pojem ‚nezakonito prebivanje‘ – Direktiva 2013/32/EU – Prosilec za mednarodno zaščito – Člen 9(1) – Pravica ostati v državi članici do zaključka obravnave prošnje – Odločba o vrnitvi, sprejeta pred sprejetjem prvostopenjske odločbe, s katero je bila prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena“

V zadevi C-257/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Krajský soud v Brně (regionalno sodišče v Brnu, Češka republika) z odločbo z dne 28. februarja 2022, ki je na Sodišče prispela 14. aprila 2022, v postopku

CD

proti

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky,

SODIŠČE (deseti senat),

v sestavi Z. Csehi, predsednik senata, E. Regan (poročevalec), predsednik petega senata, in D. Gratsias, sodnik,

generalni pravobranilec: J. Richard de la Tour,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za češko vlado A. Edelmannová, M. Smolek in J. Vláčil, agenti,

– za Evropsko komisijo A. Azéma, A. Katsimerou in M. Salyková, agentke,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: češčina.

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4(2) in (3) ter člena 5 Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL 2008, L 348, str. 98) v povezavi s členom 2, členom 4 in členom 19(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med CD, alžirskim državljanom, in Ministerstvo vnitra České republiky, odbor azylové a migrační politiky (ministrstvo za notranje zadeve Češke republike, služba za azil in priseljevanje, v nadaljevanju: ministrstvo za notranje zadeve) glede odločbe o vrnitvi, ki jo je v zvezi s tem državljanom sprejela Ředitelství služby cizinecké policie (uprava službe policije za tujce, Češka republika, v nadaljevanju: uprava policije za tujce) (v nadaljevanju: zadevna odločba o vrnitvi).

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2008/115

3 V uvodnih izjavah 9 in 12 Direktive 2008/115 je navedeno:

„(9) V skladu z [Direktivo Sveta 2005/85/ES z dne 1. decembra 2005 o minimalnih standardih glede postopkov za priznanje ali odvzem statusa begunca v državah članicah (UL 2005, L 326, str. 13)] državljana tretje države, ki je v državi članici zaprosil za azil, ne bi smeli obravnavati kot nezakonito prebivajočega na ozemlju te države članice, dokler ne začne veljati odločba o zavrnitvi prošnje ali odločba o prenehanju pravice te osebe do statusa prosilca za azil.

[…]

(12) Obravnavati bi bilo treba položaj državljanov tretjih držav, ki prebivajo nezakonito, ampak njihova odstranitev še ni mogoča. Osnovne pogoje za njihovo bivanje bi bilo treba določiti v skladu z nacionalno zakonodajo. Da bi lahko dokazale poseben položaj v primeru upravnih kontrol ali preverjanj, bi morale te osebe prejeti pisno potrdilo o svojem položaju. Države članice bi morale imeti veliko svobode pri odločanju glede oblike in obrazca pisnega potrdila, ki bi ga lahko vključile tudi v odločbe v zvezi z vrnitvijo, sprejete s skladu s to direktivo.“

4 Člen 2 Direktive 2008/115, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 1 določa:

„Ta direktiva se uporablja za državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju države članice.“

5 Člen 3 navedene direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, v točkah 2 in 4 določa:

„Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

2. ‚nezakonito prebivanje‘ pomeni prisotnost državljana tretje države na ozemlju države članice, ki ne izpolnjuje ali ne izpolnjuje več pogojev za vstop iz člena 5 [Uredbe (ES) št. 562/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o Zakoniku Skupnosti o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah) (UL 2006, L 105, str. 1)] ali drugih pogojev za vstop, bivanje ali stalno prebivališče [prebivanje] v tej državi članici;

[…]

4. ‚odločba o vrnitvi‘ pomeni upravno ali sodno odločbo ali akt, ki navaja ali opredeljuje, da je prebivanje državljana tretje države nezakonito, ter nalaga ali navaja obveznost vrnitve.

[…]“

6 Člen 5 navedene direktive, naslovljen „Nevračanje, največje koristi otroka, družinsko življenje in zdravstveno stanje“, med drugim določa, da države članice pri izvajanju iste direktive spoštujejo načelo nevračanja.

7 Člen 6 Direktive 2008/115, naslovljen „Odločba o vrnitvi“, v odstavku 1 določa:

„Brez poseganja v izjeme iz odstavkov 2 do 5 države članice izdajo odločbo o vrnitvi vsakemu državljanu tretje države, ki nezakonito prebiva na njihovem ozemlju.“

Direktiva 2013/32/EU

8 Člen 9 Direktive 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (UL 2013, L 180, str. 60), naslovljen „Pravica ostati v državi članici do zaključka obravnave prošnje“, v odstavku 1 določa:

„Prosilcem se dovoli ostati v državi članici izključno zaradi postopka, dokler organ za presojo ne izda odločbe v postopku na prvi stopnji iz poglavja III. Ta pravica ostati ne pomeni upravičenosti do dovoljenja za prebivanje.“

9 Člen 36 Direktive 2013/32, naslovljen „Koncept varne izvorne države“, določa:

„1. Tretja država, ki je bila v skladu s to direktivo označena za varno izvorno državo, se lahko po individualnem obravnavanju prošnje šteje za določenega prosilca za varno izvorno državo le, če:

(a) ima prosilec državljanstvo te države ali

(b) je prosilec oseba brez državljanstva in je imel prej običajno prebivališče v tej državi

ter če ni izkazal nikakršnih tehtnih razlogov, zaradi katerih bi se štelo, da ta država glede na njegove posebne okoliščine in v smislu njegovega izpolnjevanja pogojev kot upravičenca do subsidiarne zaščite, v skladu z [Direktivo 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne

13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL 2011, L 337, str. 9)] ni varna država.

2. Države članice v nacionalni zakonodaji določijo nadaljnja pravila in podrobnosti o načinu uporabe koncepta varne izvorne države.“

10 Člen 37 te direktive, naslovljen „Nacionalna označitev tretjih držav za varne izvorne države“, določa:

„1. Države članice lahko ohranijo ali sprejmejo zakonodajo, ki v skladu s Prilogo I dopušča nacionalno označitev varnih izvornih držav za namene obravnavanja prošenj za mednarodno zaščito.

2. Države članice redno preverjajo razmere v tretjih državah, označenih kot varne države izvora v skladu s tem členom.

[…]“

Češko pravo

11 Člen 120a(1)(b) zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (zakon št. 326/1999 o prebivanju tujcev na ozemlju Češke republike in o spremembi drugih zakonov) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o prebivanju tujcev), določa:

„Policija mora v okviru odločbe o upravnem ukrepu odstranitve v skladu s členoma 119 in 120 zaprositi ministrstvo za zavezujoče mnenje o možnosti, da tujec zapusti ozemlje (člen 179); to ne velja

[…]

(b) če tujec prihaja iz varne izvorne države v smislu druge zakonske določbe in ni navedel okoliščin, ki bi dokazovale, da bi lahko bil izpostavljen dejanski nevarnosti v smislu člena 179.

[…]“

12 Člen 179(1) in (2) zakona o prebivanju tujcev določa:

„1. Odstranitev tujca z ozemlja ni mogoča, če obstaja utemeljen strah, da bi tujcu, če bi se vrnil v državo, katere državljan je, ali – če gre za osebo brez državljanstva – v državo, v kateri je nazadnje stalno prebival, grozila resnična nevarnost.

2. Resnično nevarnost v smislu tega zakona pomeni vrnitev v nasprotju s členom 3 [Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP)].“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

13 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari, alžirski državljan, se je 30. septembra 2021 zglasil v centru za pridržanje državljanov tretjih držav, kjer je vložil prošnjo za mednarodno zaščito. Ker je na češkem ozemlju prebival brez veljavnega dovoljenja za prebivanje ali potne listine, je policija 8. oktobra 2021 zoper njega začela upravni postopek odstranitve.

14 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari je na zaslišanju trdila, da Alžirija ni varna država in da med drugim državni organi ne morejo zaščititi alžirskih državljanov. Navedla je, da ji družina žrtve pretepa, med katerim je bila priča umoru, grozi s smrtjo. Trdila je, da čeprav jo je alžirsko sodišče spoznalo za nedolžno, se zaradi strahu pred to grožnjo čez dan ni mogla vrniti domov, ampak je morala počakati na noč, da se je lahko vrnila.

15 Direktorat za policijo za tujce je z zadevno odločbo o vrnitvi, sprejeto 12. oktobra 2021, odredil upravni ukrep odstranitve tožeče stranke iz postopka v glavni stvari in določil enoletno obdobje, v katerem ji bo zavrnjen vstop na ozemlje držav članic.

16 Uprava policije za tujce je menila, da ni razlogov, ki bi preprečevali odstranitev tožeče stranke iz postopka v glavni stvari s češkega ozemlja, ker ni bilo utemeljenega strahu pred resnično nevarnostjo v izvorni državi v smislu člena 179(1) in (2) zakona o prebivanju tujcev.

17 Uprava policije za tujce je v zvezi s tem ugotovila, da je Alžirija na seznamu varnih izvornih držav, ki je bil določen z vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců (uredba št. 328/2015 o izvajanju zakona o azilu in zakona št. 221/2003 o začasni zaščiti tujcev), v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: uredba št. 328/2015).

18 Ministrstvo za notranje zadeve je upravno pritožbo tožeče stranke iz postopka v glavni stvari zoper zadevno odločbo o vrnitvi zavrnilo z odločbo z dne 6. decembra 2021, zato je ta tožeča stranka vložila tožbo pri Krajský soud v Brně (regionalno sodišče v Brnu, Češka republika), ki je predložitveno sodišče. Pred tem sodiščem med drugim trdi, da ta odločba temelji na splošnih preudarkih, ki se nanašajo na to, da je Alžirija na podlagi uredbe št. 328/2015 varna izvorna država, medtem ko bi bilo treba opraviti posamično presojo njenega položaja.

19 Predložitveno sodišče dvomi o tem, ali pravo Unije nasprotuje temu, da država članica pri presoji, ali odločba o vrnitvi, sprejeta v zvezi z državljanom tretje države, krši načelo nevračanja, prvič, v okviru ureditve vračanja nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, določene v Direktivi 2008/115, uporabi pojem „varna izvorna država“ iz člena 36 Direktive 2013/32 in, drugič, da država članica pri navedeni presoji to načelo nevračanja razlaga tako, da se nanaša le na prepoved slabega ravnanja.

20 Predložitveno sodišče v zvezi s pojmom „varna izvorna država“ ugotavlja, da tega pojma v Direktivi 2008/115 ni, njegova uporaba v okviru postopka vračanja pa pomeni poenostavitev postopka za policijo, saj je ta oproščena obveznosti konkretne presoje obstoja tveganja kršitve načela nevračanja v namembno državo v posameznem primeru državljana tretje države, ki se vrača. Vendar naj bi uporaba tega pojma zadevnega državljana tretje države postavila v težji položaj, saj naj bi moral ovreči domnevo, da je njegova izvorna država varna.

21 Predložitveno sodišče v zvezi z načelom nevračanja poudarja, da člen 19(2) Listine in člen 3 EKČP, kakor se razlaga v sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice, temu načelu dajeta širši obseg od tistega, ki izhaja iz člena 179(2) zakona o prebivanju tujcev, ki ta obseg omejuje na prepoved slabega ravnanja.

22 Poleg tega predložitveno sodišče meni, da Češka republika ni izpolnila obveznosti, ki jo ima na podlagi člena 37(2) Direktive 2013/32, da redno preverja razmere v tretjih državah, ki so v skladu s tem členom označene kot varne izvorne države. Tako se po njegovem mnenju postavlja zlasti vprašanje, ali je štiri leta po objavi virov, na katerih je temeljila določitev Alžirije za varno izvorno državo, in tri leta po tem, ko je bila ista država navedena v uredbi št. 328/2015, ugotovitev o varnosti Alžirije še vedno utemeljena.

23 V teh okoliščinah je Krajský soud v Brně (regionalno sodišče v Brnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 4(2) in (3) ter člen 5, *in fine*, [Direktive 2008/115] v povezavi s členom 2, členom 4 in členom 19(2) [Listine] razlagati tako, da pri presoji, ali odločba o vrnitvi na podlagi člena 6 Direktive [Direktive 2008/115] ne pomeni kršitve načela nevračanja, nasprotujeta uporabi pojma varne izvorne države v smislu členov 36 in 37 [Direktive 2013/32] v povezavi z ožjo opredelitvijo načela nevračanja, ki zajema le prepoved slabega ravnanja v smislu člena 4 [Listine] in člena 3 [EKČP]?“

Vprašanje za predhodno odločanje

24 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4(2) in (3) ter člen 5 Direktive 2008/115 v povezavi s členom 2, členom 4 in členom 19(2) Listine razlagati tako, da načelo nevračanja nasprotuje sprejetju odločbe o vrnitvi v zvezi z državljanom tretje države, ki nezakonito prebiva na ozemlju države članice, kadar ta državljan pred organi te države trdi, da bi mu v izvorni državi posamezniki grozili s smrtjo, in ali se lahko taka država članica za presojo tveganja kršitve tega načela v takih okoliščinah sklicuje na pojem „varna izvorna država“ v smislu členov 36 in 37 Direktive 2013/32.

25 Evropska komisija je v pisnem stališču izrazila dvome glede dopustnosti tega predloga za sprejetje predhodne odločbe. Zlasti je navedla, da se zdi, da iz nacionalnega spisa izhaja, da pristojni organi pred začetkom postopka odstranitve niso obravnavali prošnje za mednarodno zaščito, v takem primeru pa naj nacionalnih določb, s katerimi je bila prenesena Direktiva 2008/115, v obravnavani zadevi nikakor ne bi bilo treba uporabiti. Komisija je še navedla, da je tožeča stranka v okviru tožbe, ki jo je pri predložitvenem sodišču vložila zoper zadevno odločbo o vrnitvi, med drugim trdila, da je bil zoper njo neupravičeno začet postopek odstranitve, čeprav njena prošnja za mednarodno zaščito še ni bila obravnavana.

26 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da je tožeča stranka iz postopka v glavni stvari 30. septembra 2021 v Češki republiki vložila prošnjo za mednarodno zaščito in da je direktorat policije za tujce 12. oktobra 2021 v zvezi z njo sprejel zadevno odločbo o vrnitvi skupaj s prepovedjo vstopa.

27 Predložitveno sodišče je po dveh zahtevah Sodišča za pojasnila z dne 26. januarja in 1. marca 2023, ki sta temeljili na členu 62(1) Poslovnika Sodišča, med drugim potrdilo, prvič, da je ministrstvo za notranje zadeve z odločbo z dne 25. novembra 2021 prošnjo za mednarodno zaščito tožeče

stranke iz postopka v glavni stvari zavrnilo, in drugič, da je ta tožeča stranka v okviru pravnega sredstva, ki ga je pri njem vložila zoper zadevno odločbo o vrnitvi, med drugim trdila, da glede na njeno prošnjo za mednarodno zaščito zoper njo ne bi smel biti uveden postopek odstranitve.

28 V zvezi s tem je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča zastavijo v pravnem in dejanskem okviru, za opredelitev katerega so odgovorna sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preverja, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko predlog nacionalnega sodišča zavrne le, med drugim, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, ali če je problem hipotetičen (sodba z dne 12. januarja 2023, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, C-132/21, EU:C:2023:2, točka 24 in navedena sodna praksa).

29 V obravnavanem primeru pa je uprava policije za tujce v zvezi s tožečo stranko iz postopka v glavni stvari sprejela odločbo o vrnitvi. Poleg tega predložitveno sodišče odloča o sporu, katerega predmet je zakonitost te odločbe, postavljeno vprašanje pa se nanaša na razlago določb Direktive 2008/115 in Direktive 2013/32, ki so upoštevne glede na razloge za nezakonitost navedene odločbe, na katere se v skladu s predložitveno odločbo sklicuje tožeča stranka v postopku v glavni stvari. Iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, tako ni očitno razvidno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora ali da je problem, ki ga je izpostavilo predložitveno sodišče, hipotetičen.

30 Zato v nasprotju s tem, kar predlaga Komisija, postavljeno vprašanje ni nedopustno.

31 Vendar iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, ki je uveden s členom 267 PDEU, Sodišče nacionalnemu sodišču zagotoviti vse elemente razlage prava Unije, ki bi mu lahko koristili pri odločanju o zadevi, ki mu je bila predložena, ne glede na to, ali se je navedeno sodišče nanje v besedilu svojega vprašanja sklicevalo ali ne (sodba z dne 21. septembra 2017, Aviva, C-605/15, EU:C:2017:718, točka 21 in navedena sodna praksa).

32 V obravnavanem primeru je treba v skladu s to sodno prakso najprej obravnavati vprašanje uporabe Direktive 2008/115 v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v katerih se odločba o vrnitvi sprejme pred sprejetjem prvostopenjske odločbe o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito.

33 Najprej je treba poudariti, da je odredba o zapustitvi ozemlja iz postopka v glavni stvari „odločba o vrnitvi“ v smislu člena 3, točka 4, Direktive 2008/115, to je upravna ali sodna odločba ali akt, ki navaja ali opredeljuje, da je prebivanje državljana tretje države nezakonito, ter nalaga ali navaja obveznost vrnitve.

34 V skladu s členom 2(1) Direktive 2008/115 se ta direktiva uporablja za državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju države članice. V zvezi z odločbami o vrnitvi člen 6(1) te direktive posebej določa, da države članice načeloma izdajo tako odločbo vsakemu državljanu tretje države, ki nezakonito prebiva na njihovem ozemlju.

35 Da bi se ugotovilo, ali se lahko odločba o vrnitvi sprejme zoper državljana tretje države v obdobju od trenutka, ko ta tretji državljan vloži prošnjo za mednarodno zaščito, do trenutka, ko je sprejeta prvostopenjska odločba o tej prošnji, je treba torej preizkusiti, ali je prebivanje takega državljana v tem obdobju nezakonito v smislu Direktive 2008/115 (glej po analogiji sodbo z dne 19. junija 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, točka 38).

36 V zvezi s tem iz opredelitve pojma „nezakonito prebivanje“ iz člena 3, točka 2, te direktive izhaja, da vsak državljan tretje države, ki je na ozemlju države članice, ne da bi izpolnjeval pogoje za vstop, bivanje ali stalno prebivanje, že zgolj zaradi tega v njej nezakonito prebiva (sodba z dne 19. junija 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, točka 39 in navedena sodna praksa).

37 Vendar se v skladu s členom 9(1) Direktive 2013/32 prosilcu za mednarodno zaščito dovoli ostati na ozemlju države članice – izključno zaradi postopka – do sprejetja prvostopenjske odločbe, s katero se prošnja za mednarodno zaščito zavrne. Čeprav ta pravica ostati na tem ozemlju, kot je izrecno navedeno v tej določbi, ne pomeni upravičenosti do dovoljenja za prebivanje, pa zlasti iz uvodne izjave 9 Direktive 2008/115 izhaja, da ta pravica preprečuje, da bi se prebivanje prosilca za mednarodno zaščito v obdobju od vložitve njegove prošnje za mednarodno zaščito do sprejetja prvostopenjske odločbe, s katero je odločeno o tej prošnji, obravnavalo kot „nezakonito“ v smislu te direktive (glej zlasti sodbo z dne 16. novembra 2021, Komisija/Madžarska (Inkriminacija pomoči prosilcem za azil), C-821/19, EU:C:2021:930, točka 137 in navedena sodna praksa).

38 Kot nedvoumno izhaja iz besedila člena 9(1) Direktive 2013/32, pravica prosilca za mednarodno zaščito, da ostane v državi članici, v kateri je vložil to prošnjo, ki je določena v tej določbi, preneha, ko pristojni organi te države članice sprejmejo prvostopenjsko odločbo, s katero se prošnja za mednarodno zaščito zavrne. Če ne obstaja pravica ali dovoljenje za prebivanje, ki bi bila temu prosilcu priznana na drugi pravni podlagi, zlasti na podlagi člena 6(4) Direktive 2008/115, in ki bi prosilcu, katerega prošnja je bila zavrnjena, omogočala izpolnitev pogojev za vstop, bivanje ali stalno prebivanje v tej državi članici, je posledica te zavrnilne odločbe ta, da prosilec takoj po njenem sprejetju ne izpolnjuje več teh pogojev, tako da njegovo prebivanje postane nezakonito (glej po analogiji sodbo z dne 19. junija 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, točka 41).

39 Zato glede na to, da v obdobju od vložitve prošnje za mednarodno zaščito do sprejetja odločbe na prvi stopnji, s katero je o njej odločeno, obstoj dovoljenja ostati izključuje nezakonitost prebivanja prosilca in torej uporabo Direktive 2008/115 v zvezi z njim, v tem obdobju ne more biti sprejeta odločba o vrnitvi, ki se nanaša nanj (glej v tem smislu sodbo z dne 19. junija 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, točke 46, 58 in 59).

40 Se pa lahko odločba o vrnitvi zoper zadevno osebo načeloma sprejme takoj po zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito ali hkrati z njo v istem upravnem aktu (glej v tem smislu sodbo z dne 19. junija 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, točka 59).

41 Vendar iz preudarkov, navedenih v točkah od 33 do 40 te sodbe, ni mogoče sklepati, da bi v primeru, da je namen odločbe o vrnitvi odstranitev državljana tretje države zaradi nezakonitosti njegovega prebivanja pred njegovo prošnjo za mednarodno zaščito, ta okoliščina upravičevala, da lahko pristojni organ države članice, pri kateri je ta državljan tretje države vložil prošnjo za mednarodno zaščito, sprejme tako odločbo o vrnitvi po vložitvi te prošnje, vendar preden je bilo o njej odločeno na prvi stopnji.

42 Res je – kot je Sodišče že razsodilo – da je iz uvodne izjave 12 Direktive 2008/115 razvidno, da se ta direktiva uporablja za državljane tretjih držav, katerih prebivanje je sicer nezakonito, vendar jim je dovoljeno zakonito ostati na ozemlju zadevne države članice, ker njihova odstranitev še ni mogoča. Vendar, kot izhaja iz točke 37 te sodbe, je treba člen 9(1) Direktive 2013/32 v povezavi z uvodno izjavo 9 Direktive 2008/115 razlagati tako, da pravica prosilca za mednarodno zaščito, da ostane na ozemlju zadevne države članice v obdobju od vložitve njegove prošnje do sprejetja odločbe na prvi stopnji, s katero je odločeno o tej prošnji, preprečuje, da bi se prebivanje zadevne

osebe v tem obdobju obravnavalo kot „nezakonito“ v smislu Direktive 2008/115 (glej v tem smislu sodbo z dne 19. junija 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, točki 46 in 47). V zvezi s tem ni pomembno, da se odločba o vrnitvi nanaša na obdobje, v katerem je ta prosilec pred vložitvijo prošnje za mednarodno zaščito na ozemlju zadevne države članice prebival nezakonito.

43 Ob upoštevanju preudarkov, navedenih v točkah od 33 do 42 te sodbe, ni treba odgovoriti na vprašanje predložitvenega sodišča, ali določbe prava Unije in zlasti določbe Direktive 2008/115, navedene v točki 24 te sodbe, nasprotujejo sprejetju odločbe o vrnitvi državljana tretje države, ki nezakonito prebiva na ozemlju države članice, v okoliščinah, opisanih v isti točki te sodbe, in ali se lahko ta država članica za presojo tveganja kršitve načela nevračanja v primeru sprejetja take odločbe sklicuje na pojem „varna izvorna država“ v smislu členov 36 in 37 Direktive 2013/32.

44 Glede na vse zgornje preudarke je treba na predlog za sprejetje predhodne odločbe odgovoriti, da je treba člen 2(1) in člen 3, točka 2, Direktive 2008/115 v povezavi z uvodno izjavo 9 te direktive in členom 9(1) Direktive 2013/32 razlagati tako, da nasprotujeta sprejetju odločbe o vrnitvi na podlagi člena 6(1) Direktive 2008/115 v zvezi z državljanom tretje države, potem ko je ta vložil prošnjo za mednarodno zaščito, vendar preden je bilo na prvi stopnji odločeno o tej prošnji, in to ne glede na obdobje prebivanja, na katero se nanaša navedena odločba o vrnitvi.

Stroški

45 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deseti senat) razsodilo:

Člen 2(1) in člen 3, točka 2, Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav v povezavi z uvodno izjavo 9 te direktive in s členom 9(1) Direktive 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite

je treba razlagati tako, da

nasprotujeta sprejetju odločbe o vrnitvi na podlagi člena 6(1) Direktive 2008/115 v zvezi z državljanom tretje države, potem ko je ta vložil prošnjo za mednarodno zaščito, vendar preden je bilo na prvi stopnji odločeno o tej prošnji, in to ne glede na obdobje prebivanja, na katero se nanaša navedena odločba o vrnitvi.

Podpisi